

Vooruitkijken: hoe kun je samenwerken?

Kerkordelijke mogelijkheden,
weerbarstigheid en geslaagde voorbeelden

Workshop | Leimuiden, 27 november 2025

1

Zorgen over de toekomst

hoe ziet de
toekomst eruit?

2

3

Agenda

1. Drie kerkordelijke mogelijkheden
2. Model Bestuurlijke samenwerking
3. Voordelen, nadelen & risico
4. Voorbeelden & info
5. Vragen?

4

Drie kerkordelijke mogelijkheden

Hoe lang nog zelfstandig?

Te klein... te kwetsbaar...

Drie opties:

1. Samenwerken
2. Samengaan
3. Opheffen

Samenwerken en samengaan

5

Bestuurlijke samenwerking: waarom?

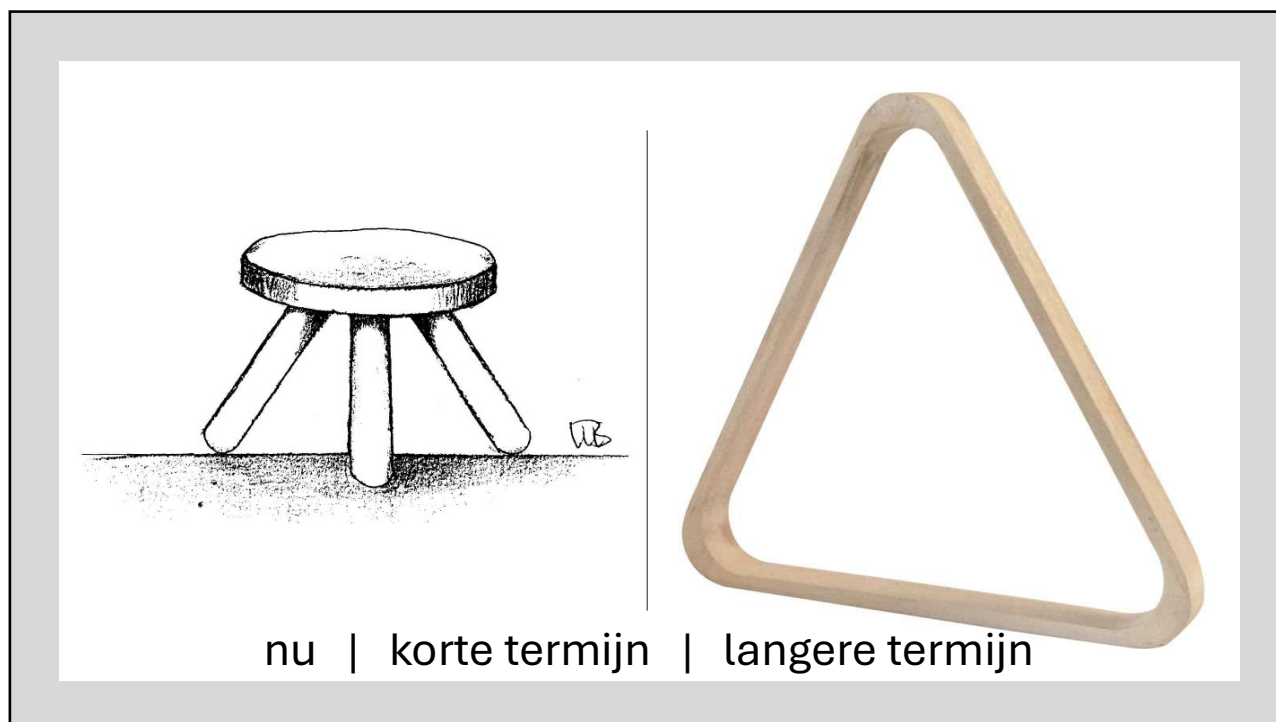
Zorgen over de toekomst

Kerk-zijn in het dorp

6

7

Model bestuurlijke samenwerking (1)

Bestuurlijk probleem – bestuurlijk oplossen

verschillende kerkenraden samenvoegen tot **1**

- Gemeenschappelijke kerkenraad
- Zelfstandig gemeente
- Eigen activiteiten, diensten, financiën, kerkgebouw

8

Model bestuurlijke samenwerking (2)

Samenwerken

met overdracht van **alle** bevoegdheden

Samenwerkingsorgaan

> gemeenschappelijke kerkenraad

9

Model bestuurlijke samenwerking (3)

Gemeenschappelijke kerkenraad

- met gemeenschappelijk College van diakenen
- met gemeenschappelijk College v. kerkrentmeesters

10

Model bestuurlijke samenwerking (4)

Gemeenschappelijke kerkenraad

- Verantwoordelijk voor al het gemeentewerk
- Uitvoering uitbesteden > commissies & werkgroepen

11

Model bestuurlijke samenwerking (5)

Omvang kerkenraad: min. 7 ambtsdragers (kerkorde):

- 2 ouderlingen
- 2 diakenen
- 2 ouderlingen-kerkrentmeester
- predikant

12

Blauwe taken & rode taken (1)

Blauw

Bestuur, financiën, begroting/jaarrekening, beleid, organisatie, contacten overheid, oecumene, ...

Rood

Inhoud gemeente-zijn: diaconaat, vieren, preekrooster, bezoekwerk, kindernevendienst, ...

13

Blauwe taken & rode taken (2)

Blauw

- > in gemeenschappelijke kerkenraad
- > ambtsdragers

Rood

- > lokaal, in het dorp (commissies, werkgroepen)
- > vrijwilligers

14

Model bestuurlijke samenwerking (6)

- ❖ Proces
- ❖ Gesprek met gemeente
- ❖ Samenwerkingsovereenkomst
- ❖ Goedkeuring breed moderamen classis

15

Voordelen

- Minder ambtsdragers nodig
- Geen dubbele bestuurstaken
- Taak doen die je past
- Samenwerken als opstapje naar samengaan?
-

16

Nadelen

- Je gaat niet meer alleen over eigen beslissingen
- Menskracht nodig voor rode taken (vrijwilligers)
- Verdeling **rood** en **blauw**: goede communicatie
- Hoe duurzaam?
-

17

Risico

- Kerkenraad als bestuursorgaan
bestuur op afstand – gewone organisatie met KvK-nummer
- Aandacht voor geestelijke dimensie van leidinggeven
inhoudelijk gesprek, geloofsgesprek, roeping – Lichaam van Christus
- Hoe houd je een goede balans?!
kerkelijk karakter van de kerkenraad

18

Voorbeelden

Eén kerkenraad, eigen vierplekken - Opperdoes en Medemblik

Lichter kerk-zijn

Eén kerkenraad, eigen vierplekken - Opperdoes en Medemblik

Noodzaak bracht ze samen, maar vertrouwen houdt hen op de been: de protestantse gemeenten van Medemblik en Opperdoes bundelen hun krachten om als kerk present te blijven in hun dorpen, ondanks vergrijzing en bestuurlijke uitdagingen.

19

Voorbeelden

Webpagina: [WUUR: vier gemeenten, één kerkenraad](#)

WUUR: vier gemeenten, één kerkenraad

20

Voorbeelden

Andere voorbeelden en trajecten in NH

Muiden & Muiderberg

St. Pancras, GK Broek op Langedijk & Broek op Langedijk Noord

Badhoevedorp-Lijnden, Halfweg-Zwanenburg, (Vijfhuizen)

.....

21

Info website

- ❖ Webpagina [Samenwerken en samengaan](#)
- ❖ Webpagina [Stappenplan samenwerking](#) gemeenten met plaatselijke vierplekken
- ❖ Document [Samenwerkingsovereenkomst](#) met plaatselijke vierplekken
- ❖ Webpagina *praktijkvoorbeeld* [Opperdoes en Medemblik](#)
- ❖ *Document classisteam NH* (samenvatting)

22

Artikelen serie Kerk & Krimp

Webpagina: [Kerk & Krimp](#) | Protestantse Kerk in Nederland

Lichter kerk-zijn

Jongeren niet in de kerk, wel in beeld - Andijk-Wervershoof

De Protestantse Gemeente Andijk-Wervershoof ziet jongeren steeds minder tijdens de zondagse diensten. Kerkelijk werker Gert Scholten vertelt over de uitdagingen van een vergrijzende gemeente en over de manieren waarop hij jong en oud via activiteiten en persoonlijk contact verbonden houdt.

Lichter kerk-zijn

Als een kerkgebouw moet sluiten - Almelo

Zes jaar geleden werd in de Protestantse Gemeente Almelo het onvermijdelijke duidelijk: de situatie met vijf kerkgebouwen was niet langer houdbaar. Het ingrijpende veranderproces bracht echter ook veel goeds, vertelt ds. Marco Montagne. "We zijn nu een brede kerk met meer variatie."

Lichter kerk-zijn

"We kunnen geen fulltime predikant meer beroepen" - Vught

Toen een fulltime predikant er voor de kleine Landstede-gemeente in Vught niet meer roept, werden de eerste stappen naar samenwerking met buurgemeenten gezet. Waarnemend kerkenraadsvoorzitter Ruth van der Velde hoopt dat de gemeente daarmee weer iets van groei eraan doet.

Lichter kerk-zijn

Te klein om kerk naar buiten te zijn? - Stadskanaal

Na een periode van krimp heeft de Protestantse Gemeente Stadskanaal een nieuwe koers ingeslagen. Door zich te richten op diaconale inzet en zorg voor kwetsbaren, geeft de gemeente het samen kerk-zijn opnieuw vorm. Daarin Inge Hulman van der Welle deelt haar ervaringen over deze nieuwe beleving.

Lichter kerk-zijn

Minder geld, minder predikantsuren - Sint Pancras

De Protestantse Gemeente Sint Pancras moest de aanstelling van haar predikant terugbrengen naar 60 procent vanwege teruglopende inkomsten. Kerkenraadsvoorzitter Jantien Boersen vertelt over de financiële uitdagingen waarmee de gemeente kampt en over de zoektocht naar samenwerking met naburige dorpsgemeenten.

Lichter kerk-zijn

Eén kerkenraad, eigen vierplekken - Opperdoes en Medemblik

Noodzaak bracht ze samen, maar vertrouwen houdt hen op de been: de protestantse gemeenten van Medemblik en Opperdoes bundelen hun krachten om als kerk present te blijven in hun dorpen, ondanks vergrijzing en bestuurlijke uitdagingen.

Lichter kerk-zijn

Van half leeg naar half vol - Abcoude

De Dorpskerk in Abcoude kampte met krimp en vacatures in de kerkenraad. Maar door anders te gaan kijken, ontdekte de gemeente nieuwe mogelijkheden en hoop. "Het glas is niet langer half leeg maar half vol", vertelt scriba Claartje van Andel.

Lichter kerk-zijn

Geen jongeren in de kerkdienst - Lelystad

Jongeren zijn liever door de week in het jeugdbank dan op zondag in de kerk. De kerkdienst spreekt hen niet altijd aan. Eva Brugeman, jongerenpredikant in de Oudekerk in Lelystad, vertelt over haar visie op het contact houden met de jonge generatie in de gemeente.

Lichter kerk-zijn

Niet meer elke zondag een kerkdienst - Kollumerpomp

Veel gemeenten hebben moeite om genoeg ambtsdragers te vinden, waardoor het goed leidinggeven aan de gemeente onder druk komt te staan. Dik Zuilma, kerkenraadsvoorzitter van de Protestantse Gemeente Kollumerpomp, vertelt over zijn ervaringen en visie op deze uitdaging.

Lichter kerk-zijn

Waar zijn de ambtsdragers? - Ridderkerk

Veel gemeenten hebben moeite om genoeg ambtsdragers te vinden, waardoor het goed leidinggeven aan de gemeente onder druk komt te staan. Jantien Boersen, kerkenraadsvoorzitter van De Levensbron in Ridderkerk, vertelt over zijn ervaringen en visie op deze uitdaging.

23

Vragen

24

Leimuiden, 27 november 2025

12